
NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005 ("y Prif Reoliadau") sy'n gwneud darpariaeth ynghylch arfer gan asiantaethau mabwysiadu (awdurdodau lleol a chymdeithasau mabwysiadu cofrestredig) eu swyddogaethau mewn perthynas â mabwysiadu o dan Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002.

Mae'r Rheoliadau hyn yn mewnosod rheoliadau newydd 19A ac 20A yn y Prif Reoliadau. Mae rheoliad newydd 19A yn ei gwneud yn ofynnol i asiantaethau mabwysiadu atgyfeirio i Gofrestr Fabwysiadu Cymru (o fewn yr amserlen ofynnol) fanylion plant y mae'r asiantaeth fabwysiadu wedi ei hawdurdodi i'w lleoli ar gyfer eu mabwysiadu. Mae rheoliad newydd 20A yn rhestru, at ddibenion y rheoliad hwnnw, y personau hynny sydd wedi eu hawdurdodi i fod yn dyst wrth i rieni a gwarcheidwaid gwblhau y tu allan i Gymru a Lloegr ffurflenni cydsynio i leoli ar gyfer mabwysiadu ac, yn ôl y digwydd, i wneud gorchymyn mabwysiadu yn y dyfodol.

Mae mân ddiwygiad hefyd wedi ei wneud i reoliad 20 o'r Prif Reoliadau i egluro nad oes rhaid i asiantaeth fabwysiadu ofyn am benodiad swyddog achosion teuluol ar gyfer Cymru neu swyddog o CAF/CASS i gael cydsyniad gan riant neu warcheidwad i leoli neu fabwysiadu plentyn yn ei ofal ond pan fo'r rhiant neu'r gwarcheidwad yn preswyllo yng Nghymru a Lloegr.

Mae'r Rheoliadau hyn yn rhoi Rhan 4 newydd yn lle'r un bresennol (rheoliadau 21 i 30E) yn y Prif Reoliadau er mwyn darparu ar gyfer proses gymeradwyo dau gam ar gyfer darpar fabwysiadwyr (y broses cyn asesu – cam 1 a'r penderfyniad asesu – cam 2). Mae rheoliadau 21 i 27 newydd (cam 1) yn gymwys pan fo person wedi hysbysu asiantaeth fabwysiadu ei fod am fabwysiadu plentyn a bo'r asiantaeth wedi hysbysu'r person hwnnw ei bod wedi penderfynu bwrw ymlaen â'r broses cyn asesu mewn cysylltiad ag ef. Mae rheoliadau 28 i 30E newydd (cam 2) yn gymwys pan fo'r darpar fabwysiadwydd, yn dilyn penderfyniad yr asiantaeth fabwysiadu y gall y darpar fabwysiadwydd fod yn addas i fabwysiadu, wedi hysbysu'r asiantaeth fabwysiadu o fewn chwe mis i'r penderfyniad hwnnw ei fod yn dymuno bwrw ymlaen i gam 2 y broses gymeradwyo.

Mae rheoliad 22 newydd yn ei gwneud yn ofynnol i'r asiantaeth fabwysiadu lunio cynllun ysgrifenedig gan ymgynghori â'r darpar fabwysiadwydd ("cynllun cam un y darpar fabwysiadwydd") sydd i gynnwys gwybodaeth am rôl yr asiantaeth fabwysiadu a'r darpar fabwysiadwydd ym mroses cam un.

Mae rheoliad 25 newydd yn ei gwneud yn ofynnol i'r asiantaeth fabwysiadu gael tystysgrif cofnod troseddol manwl mewn cysylltiad â'r darpar fabwysiadwydd ac unrhyw aelod arall o aelwyd y darpar fabwysiadwydd sy'n 18 oed neu drosodd.

Mae rheoliad 26 newydd yn nodi'r wybodaeth cyn asesu arall y mae rhaid i asiantaeth fabwysiadu ei chael ac mae rheoliad 27 newydd yn darparu bod rhaid i asiantaeth fabwysiadu benderfynu, yng ngoleuni'r wybodaeth honno, a all y darpar fabwysiadwydd fod yn addas i fabwysiadu plentyn. Rhaid i'r penderfyniad hwnnw gael ei wneud o fewn dau fis i'r dyddiad yr hysbysodd yr asiantaeth fabwysiadu y darpar fabwysiadwydd ei bod wedi penderfynu bwrw ymlaen â'r broses cyn asesu yn unol â rheoliad 21 newydd, ond caiff yr asiantaeth oedi gwneud y penderfyniad hwnnw pan fo wedi ei bodloni bod rhesymau da dros wneud hynny neu ar gais y darpar fabwysiadwydd.

Mae rheoliad 29 newydd yn ei gwneud yn ofynnol i'r asiantaeth fabwysiadu lunio cynllun ysgrifenedig gan ymgynghori â'r darpar fabwysiadwydd ("cynllun asesu'r darpar fabwysiadwydd") sydd i gynnwys gwybodaeth am y weithdrefn ar gyfer asesu addasrwydd y darpar fabwysiadwydd i fabwysiadu plentyn o dan gam 2.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

Mae rheoliad newydd 30B yn darparu bod rhaid i asiantaeth fabwysiadu benderfynu a yw darpar fabwysiadwydd yn addas i fabwysiadu o fewn pedwar mis i'r dyddiad y cafodd yr asiantaeth hysbysiad y darpar fabwysiadwydd ei fod yn dymuno bwrw ymlaen â'r broses asesu. Caiff yr asiantaeth oedi gwneud y penderfyniad hwnnw pan fo'r asiantaeth yn ystyried bod amgylchiadau eithriadol sy'n golygu na all wneud y penderfyniad hwnnw o fewn yr amser hwnnw neu ar gais y darpar fabwysiadwydd.

Mae rheoliad newydd 30DD ac Atodlen newydd 4A yn darparu bod Rhan 4 o'r Prif Reoliadau, mewn achosion penodol, yn gymwys yn ddarostyngedig i'r addasiadau a nodir yn Atodlen 4A. Yr achosion hynny yw pan fo asiantaeth fabwysiadu wedi ei bodloni bod darpar fabwysiadwydd yn rhiant maeth a gymeradwywyd, neu ei fod, ar unrhyw adeg, wedi mabwysiadu plentyn o'r blaen yng Nghymru neu Loegr neu dramor (ar ôl cael ei gymeradwyo yn unol â'r Prif Reoliadau neu Reoliadau Mabwysiadu ag Elfen Dramor 2005). Yn yr achosion hynny, rhaid i'r asiantaeth fabwysiadu benderfynu a yw'r darpar fabwysiadwydd yn addas i fabwysiadu o fewn pedwar mis i'r dyddiad yr hysbysodd yr asiantaeth fabwysiadu y darpar fabwysiadwydd ei bod wedi penderfynu bwrw ymlaen â'r broses cyn asesu yn unol â rheoliad 21 newydd.

Mae rheoliad newydd 30E yn ei gwneud yn ofynnol i asiantaethau mabwysiadu atgyfeirio i Gofrestr Fabwysiadu Cymru (o fewn yr amserlen ofynnol) fanylion darpar fabwysiadwyr a gymeradwywyd.

Mae rheoliad 31 newydd yn darparu bod rhaid i asiantaeth fabwysiadu lunio cynllun ysgrifenedig gan ymgynghori â darpar fabwysiadwydd a gymeradwywyd ("cynllun paru'r darpar fabwysiadwydd") sydd i gynnwys gwybodaeth am ddyletswyddau'r asiantaeth mewn perthynas â lleoli ac adolygiadau. Yr eithriad i hyn yw mewn achos adran 83 (pan fo person yn bwriadu dod â phlentyn, neu beri bod rhywun arall yn dod â phlentyn, i'r Deyrnas Unedig o dan amgylchiadau pan fo adran 83 o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002 (cyfyngiadau ar ddod â phlant i'r Deyrnas Unedig) yn gymwys).

Mae'r Rheoliadau hyn yn gwneud diwygiadau canlyniadol eraill i reoliadau Cymru a Lloegr a nodir yn Atodlen 1 ac sy'n cynnwys diwygiadau i Reoliadau Mabwysiadu ag Elfen Dramor 2005 a mân ddiwygiadau i Reoliadau Adolygu Penderfyniadau'n Annibynnol (Mabwysiadu a Maethu) (Cymru) 2010, sy'n gwneud darpariaeth i'r adolygiad o benderfyniadau penodol gan asiantaethau mabwysiadu a darparwyr gwasanaethau maethu gael ei gynnal gan banel annibynnol a benodir gan Weinidogion Cymru.

Mae Atodlen 2 yn cynnwys diwygiadau i destun Cymraeg y Prif Reoliadau nad oeddynt wedi eu cyflwyno yn flaenorol gan Orchymyn Ffrwythlondeb ac Embryoleg Dynol (Diwygiadau Canlyniadol a Darpariaethau Trosiannol a Darpariaethau Arbed) 2009 a Gorchymyn Gorchymyn Trefniadau Plentyn (Diwygiadau Canlyniadol i Is-ddeddfwriaeth) 2014.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Asesiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, lluniwyd asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn. Gellir cael copi oddi wrth: Yr Adran Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol, Llywodraeth Cymru, Parc Cathays, Caerdydd, CF10 3NQ.